

ÉLETTÜNK

XX. évf. 12. szám (20. Jahrg., Nr. 12)

Az európai magyar katolikusok lapja

1988 december

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

„ÉS AZ IGE TESTTÉ LŐN...”

Karácsony a legnépszerűbb keresztény ünnepünk. Még azok is, akik nem igen gyakorolják vallásukat, legalább ilyenkor elmennek a templomba, esetleg az éjféli misére, vagy megtekintik Jézuska jászolát, vagy legalább otthon a karácsonyfa tövében elzékenyülve felidéznek gyermekkoraikat, amikor még érintetlen lélekkel hinni tudtak. A vallás nem tiltja, hogy hitünk misztériumait emberi módon is átéljük. Örülhetünk, ha keresztény hitünk népi hagyományokban, szokásokban testet tud ölteni.

Az isteni kegyelem sokszor olt ragadja meg az embert, ahol emberileg megfogható. Ismertem egy apát, aki látván a karácsonyfa előtt álló gyermekei örömet és sugárzó hitét, elhatározta, hogy ezentúl ő is megint imádkozni fog. Elhatározását tett követte, vallásos ember lett belőle. Ne ítéljük el a vallásnak emberi megnyilatkozásait, érzelmi vetületeit. A baj akkor kezdődik, amikor már csak a külső szokások maradnak meg, amikor az egyház ünnepei értelmüket veszítik, amikor üdvörtönetünk eseményeit — pl. Jézus születését — csak mitológiának tekintjük.

Valljuk meg, a második vatikáni zsinat óta hitünknek az ellaposodása, elszíntelenedése nyugtalanító méreteket öltött. Ha manapság kevés a papi hivatal, az nemcsak az egykerendszernek tudható be, hanem a természetfeletti hit zsugorodására vezetendő vissza. Az újabb deszakralizációs irány a zsinat tragikus félreértéséből és félremagyarázásából ered. A zsinat joggal felszólította a világ keresztényeit, nyiljanak meg a világ felé, vegyék komolyan az emberek evilági igényeit, szükségleteit, érdekeit. Ám a zsinat ugyanakkor mindenben fenntartotta az egyház kétezeréves hitét és erkölcsi tanítását. Ennek ellenére sokan úgy értették a zsinatot, hogy ezentúl már nem az evangéliumot kell hirdetnünk, hanem a világ evangéliumát magukévá tenni. Megfeledeztek János apostol intéséről: „Minden ami a világban van: a test kívánsága, a szem kívánsága és az élet kevélysége” (1 Jn 2,16). Egy Afrikából érkező misszionárius naív büszkeséggel mondotta: nem azon vagyunk, hogy másokat megtérítsünk, nem tanítani kell a feketéket, hanem tőlük tanulni. Lefebvrenek nincs igaza, semmifajta krízis nem jogosít fel arra, hogy a bajt még egy újabb szakadarsággal tetézzük, de a baj, melyre ő oktalanul reagál, sajnos valóban megvan.

Karácsony misztériuma az, hogy az ég

valóban megnyílt, Isten valóban föltörte a teremtett világ bűvkörét, mely minket a fogva tart és bajainkban is mindig önmagunkra vissza vet. Az Istenfia, az Ige, aki által minden lett, leszállt hozzánk, emberi természetet vett fel, emberré lett anélkül, hogy megszűnt volna Isten lenni. A tragédia az, hogy már nem merünk hinni ebben a jóhírből. Papok a templomban, az iskolában kérdéseket vetnek fel, de nem adnak rájuk feleletet. A hívek lelkében ilyenformán kétségeket támasztanak, ahelyett, hogy Isten kegyelmével hitükben megerősítenék őket.

vallásból erőt tudnának meríteni? Hogy álljunk meg szilárdan hitünk talaján, hogyan vándoroljunk biztos léptekkel az örök haza felé, ha lábaink mindig a kételkedés és bizonytalankodás homoktengerébe süppednek?

Az evangéliumok legszebb leírásaihoz a Jézus születésére és gyermekkorára vonatkozó részletek tartoznak. Egyesek nagybölcseknél kijelentik, hogy ezek a részletek nem az evangelistáktól származnak. Elismerjük, hogy az összes evangéliumokban vannak különböző forrásokból származó részletek. Sokszor nem is

Jézus születése. Augsburgi metszet, 15. század

THÉOPHIL GAUTIER (1811–1872):

Karácsony

Az ég sötét, a föld világos:
Harangok vígan zengjétek!
A Szűz lehajlik kis fiához,
Aki nekünk megszületett.

Nincsen paplan, mely őt megója,
Fázik szegényke, didereg,
Kicsiny testére takarót a
Gerendán egy pók szövöget.

Így fekszik jászolán a Gyermeke:
Arcába forró pára száll,
A bölcs ökör reá lehelget
S melengeti a kis számár.

Szakad a sűrű hó a tájra,
De a viskóra néz az ég
S zengi az angyal harsonája
A Béke kisdéd Hercegét.

Horváth Béla fordítása

Egyik-másik helyen a hittanórát világnézetű csevegésekkel vagy vallástörténeti eszme-futtatásokkal cserélik fel. Ahelyett, hogy a híveket az egyház hitére tanítanák, tőlük kérdezik meg, mit akarnak hinni. A mai ember annyira hozzászólt ahhoz, hogy mindent manipulálni lehet, hogy a hitét is szeretné megmásítani kénye-kedve szerint. Hozzászólt különböző pótlékokhoz: alkoholmentes sört, koffeinmentes kávét iszik, cukor helyett mesterséges édesítőt használ, — mindez rendben lenne —, de aztán a vallás terén is, a természetfeletti erejéből kilúgozott, meddő hittel elégszik meg.

A hitnek valóságos perverziónjáról van itt szó. Egyesek még kérkednek is azzal, hogy biztonságuk nincs a hit dolgában. A keresztény embernek — mondják — az igazságot mindig keresnie kell, de sohasem lehet biztos, hogy megtalálta. A kétely elválaszthatatlan a hittől. Kérdem, vajon az apostolok és a vértanúk milliói ilyen kételkedő hittel mentek a halálba? Vajon azok, akik vallásuk miatt üldözést szenvednek, ebből a felhígított, megcsontított, elmetélt, emberi mértékre szabott

lehet megállapítani, hogy e részletek mily forrásokból származnak, vagy mikor nyertek felvételt az evangéliumba. Ám az egyház az evangéliumokat a végleges alakjukban tekinti sugalmazott szentírási iratoknak, melyek Isten kinyilatkoztatását tartalmazzák. Akik manapság Jézus születésére és gyermekkorára vonatkozó leírások hitelességét tagadják, nem hivatkozhatnak komoly teológiai érvekre. Tagadásuk igazi alapja az, hogy elvben elvetik a csoda lehetőségét, nem merik hinni, hogy Jézus születése révén megnyílt számunkra az ég, rövidlátó emberi öntetszeggel a teremtett világ börtönébe zárkoznak.

Mi nem ítélünk el senkit sem. Imádkozunk azokért, akik hinni nem mernek és hálát adunk Istennek a hit kegyelméért. Mi hisszük, hogy az Ige testté lett. Az egyház krédójával mi is valljuk és mondjuk: „Hiszünk Isten egyszülött Fiában... Isten az Istenből, világosság a világosságból... Ki érettünk emberekként és a mi üdvösségünkért leszállt a mennyből, testet öltött a Szentlélek által Szűz Máriától és emberré lett”.

Vasárnapi gondolatok

ADVENT 3. VASÁRNAPJÁRA
(december 11)

Keresztelő János így felelt: „Akinék két ruhája van, ossza meg azzal, akinek egy sincs”. (Lk 3,11)

Miután olyan jól megy nekünk, hogy sok ruhánk — és mindenféle javunk — van, már nem tudunk adakozni. Ugyan melyik ötet válasszuk ki, ha történetesen tíz ruhánk van? Inkább megtartjuk mind.

Adakozási kötelezettségünk — Isten felől — „elmúlt”. Megosztani sincs sok kedvünk — erre való érzékünk „elfogyott”...

Jézus áldozatot vár — érezhető áldozatot. Bármilyen formában. A formát nekünk kell választanunk.

ADVENT 4. VASÁRNAPJÁRA
(december 18)

„Az angyali üdvözlés után Mária útrakelt és hegyek közé, Juda egyik városába sietett”. (Lk 1,39)

Önálló és talpraesett leányka lehetett Mária, — talán 13 évesen — ha szülei elengedték a több napos távoli útra — egyedül. Talán érezték szülei Isten segítő kegyelmét — mert ilyen is van, mindkét formában.

Az isteni hívás kibívás is volt Mária számára: útrakelt, hogy jót tegyen, segítsen. Nem ült le jámbor imádságba burkolózva, hanem sietett. Mi másokon, avagy magunkon akarunk segíteni, ha sietünk?

Isten tervében, s ennek következtében a mi életünkben is megvan a valódi helye a jámbor imádságnak és elmélkedésnek. E helyet meg kell keresni. Mindenesetre nem segítség helyett kell imádkoznunk.

KARÁCSONY ESTÉRE

„A környéken pásztorok tanyáztak... Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala és az Úr dicsősége ragyogott körülöttük. Nagy félelem fogta el őket”. (Lk 2,8–9)

Az angyal megjelenése váratlan volt. Az Úr retentő dicsőségétől megrettenetek. Emberek számára Istennek, vagy angyalának — megjelenése általában retentő. Még akkor is, ha örömhírt hoz.

Akit kiválaszt Isten egy-egy látogatásra, azt beragyogja fénye. E fény megvilágosítja az emberi éjszakát. Van akit hatalmába kerít lassan az öröm, van akit csak a félelem. Ki hogyan él és ki milyen kapcsolatot teremtett Istennel.

Isten a Fiában, Jézusban örömet hozott nekünk. Bennünk is örömben kell megszülessen a Kisdéd. Mindig újra — mindig bensőségesebb örömben...

(Folytatás a 2. oldalon)

ÁLDÁSOS ÉS BÉKÉS
KARÁCSONYT,
BOLDOG
ÚJ ESZTENDŐT
KÍVÁN OLVASÓINK
AZ ÉLETÜNK!

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról)

KARÁCSONY ÜNNEPÉRE

„Hadd lássuk a történeteket, amiket az Úr hírül adott nekünk” (Lk 2,15b)

A pásztorok hívő emberek voltak: elbitték, amit az Úr angyala mondott nekik. Nem kételkedtek, nem okoskodtak. Bennük már megszületett a Megváltó.

Éjnek idején ott hagyni a nyáját őrízetlenül — kötelességük megszegésével járt. Ha valami baj történik... nagy volt a kockázat. Mégis útra keltek a Megváltó felé. Nekünk ritkán kell kockázatot vállalni a Megváltó ügyében. Talán ezért kelünk — még ritkábban — útra feléje.

Sokan el sem hiszik, hogy az Úr valamilyen dolgokat megtörténésig vezet. Elzárkózásukban látni sem akarják a történeteket. Nem csoda, hogy ennyi bűn, háború, szenvedés keletkezik. Ahol nincs szeretet, ott a bűn honol.

Számunkra mást hoz a karácsony. Emberi és isteni örömet, kegyelmet, szeretetet. Nem csodálatos ez?

SZÜZ MÁRIA

ISTENANYASÁGÁNAK ÜNNEPÉRE

(január 1)

„Mária szívébe véste (a pásztorok) szavait és el-gondolkozott rajtuk”. (Lk 2,19)

Mária csupán annyit tudott az angyaltól, hogy Istennek fiát hozza a világra. A mindennapok fejlődése előtte is titok volt. Figyelmesen hallgatott minden szót, amely a történeteket megvilágosította. Figyelt Istenre.

Szívebe vésné a szavakat azt jelenti: kitárulkozni teljesen és a lehetséges legnagyobb készséggel, figyelemmel befogadni Isten kinyilatkoztatását. Bárcsak mi is tudnánk így figyelni Istenre!

Aki el-gondolkozik valamin, megérti részleteiben is a dolgot, azok összefüggését, célját, módját. Így érlelődött Mária lelkében Isten akarata, aminek Ő kiszolgáltatta magát.

VÍZKERESZT ÜNNEPÉRE

(január 6)

(A napkeleti bölcsek jövetelenek és az újszülött király utáni tudakozódásnak) „... hallatára zavarba jött Heródes király és vele együtt egész Jeruzsálem”. (Mt 2,3)

Heródes, de a jeruzsálemi egyházi (és politikai) vezetőség zavarba jön, ha Istenről, vagy Isten Fiáról hallanak. Retentő kínos és nyugtalanító ilyesmiről tudomást szerezni. Isten zavarhatná megszokott uralkodásunkat. Hogyan felel-nének ilyen tudakozódásra?

Mindnyáján féltették hatalmukat. Ezért pedig ölni képes az ember... Ma is: magában a születendő, vagy megszületett Megváltót... Könnyű Heródesse válni. Sokkal nehezebb bölcsként súlyos áldozatok közepett keresni az Istent.

A bölcsek viszont nem jöttek zavarba. Egyenesen baladtak Isten felé. Egyben viszont fölöttébb naívak voltak: azt hitték, saját népe örülni fog saját királya születésének. Tévedni még bölcsek számára is emberi dolog!

AZ ÉVKÖZI ELSŐ VASÁRNAPRA

(január 8, Urunk megkeresztelése)

„De eljön az, aki hatalmasabb nálam”. (Lk 3,16b)

Azt hitték az emberek, János a Meg-

Az erdélyi menekülések egyházi és vallási háttere

Az Ausztriába és Magyarországra menekülő romániai magyarság népvándorlását a román kormánynak az a politikája váltotta ki, amely adminisztratív eszközökkel is megkísérli a „homogenizálást”, a nemzetiségi tömörüléseket felszámoló, román birodalom kialakítását. Ez a politika abból indul ki, hogy a Kárpátoktól keletre és délre elterülő Ó-Románia nemzetiségében egységesen román, vallásában egységesen ortodox „homogén” országrész, amelybe nem illik bele az 1920-ban Magyarországtól Romániához csatolt Erdély, ahol milliós tömbben élnek nem ortodox vallású és nem román nemzetiségű népek. Ezek akadályozzák a nagy nemzeti vízió megvalósulását, az egy nemzetből álló, egy hiten lévő ország kialakítását. A nemzetiségektől gyakorlatilag azt kívánják, hogy egyszer s mindenkorra adják fel egységes közösségeiket, szüntessék meg az évszázadok óta fennálló nyelvi, kulturális és vallási szigeteket, váljanak „együttlakó” néppé, melynek nincsen saját jellege, a többségi néptől eltérő népi önazonossága. Ez a nemzeti elgondolás nem veszi tudomásul, hogy Erdélyben a nemzetiségek évszázadok óta példamutató pluralizmusban éltek együtt (ebben a soknépű, sokvallású fejedelemországban már 1568-ban, a világon először, törvényerőre emelték a vallás-szabadság jogát (!) s a „homogenizáló” intézkedések az emberi jogokat sértő elnemzetlenítés mellett sértik a hagyományokat is.

ADMINISZTRATÍV LÉPÉSEK

A nemzetiségekkel szemben alkalmazott homogenizációban a nyílt adminisztratív lépések sem hiányoznak. Ilyennek számít mindenek előtt az a numerus clausus rendelet, mely a romániai katolikus egyház papi utánpótlását évi 15 személyre korlátozza a gyulafehérvári és ugyancsak 15 személyre a jasi egyházmegye teológiai főiskolája számára. (Ez a két intézmény képezi a papokat a 900 ezer magyar és 150 ezer német, illetve a 300 ezer románjű katolikus lelki gondozására.) A rendelkezés eleve beprogramozza a paphiány bekövetkezését a nemzetiségi, és a szükséglet messze túlhaladó papi létszám kialakítását a románjű egyházmegye-ekben. A Jasi-i egyházmegye máris felajánlotta, hogy szívesen küld papokat a temesvári csonka egyházmegye híveinek gondozására. A súlyos paphiány-nyal küzdő egyházmegyet egyenlőre ki tudta ugyan segíteni az erdélyi egyházmegye kölcsönpapokkal, de a gondosan kitervelt paphiányt az erdélyi egyházmegye sem kerülheti el, hiszen az erdélyi püspök évről-évre kénytelen számos papjelölt felvételét elutasítani a szigorú numerus clausus korlátai miatt.

A kormánynak egy korábbi kísérlete, mely közvetlenül a papképzés két-nyelvűsítése által próbálta bevezetni a pásztoráció két-nyelvűségét, nem járt eredménnyel. A Gyulafehérvárra össz-

váltó. A Keresztelő elutasítja e megtiszteltetést, amely másnak szól. Annak, aki hatalmasabb nála. Ő megelégszik — ritkaság — azzal a küldetéssel, amelyet kapott Istentől.

János rámutat Jézusra: aki eljön majd. Ő számít Isten szemében — az emberek szemében úgysem. Ő a hatalmas. Őt kell(ene) várni, hallgatni, követni. Jézus az örök Eljövendő, az örök hatalmas. Számunkra is... **Fejős Ottó**

pontosított magyar és román nyelvű katolikus teológiai képzés során nem a nemzetiségi teológusok váltak két-nyelvű papokká, hanem sok moldvai teológus fedezte fel magyar származását és tudatosodott benne elhalványult önazonossága. A román teológusok képzését ezért visszavitték Jasiba, és az ottani szeminárium most mint a gyulafehérvári teológia fiókintézete működik.

MIT VÁRUNK A ROMÁNIAI KATOLIKUSOK A SZENTSZÉKTŐL?

A katolikus magyarok lelkipásztori ellátását legújabbban azzal gyöngíti a kormányzat, hogy merev ellenállást tanúsít a korhatárt elért súlyosan beteg megyéspüspök utódjának kinevezésével szemben. Az erdélyi egyházmegye pappjai között több alkalmas személy is lenne a főpásztori feladat átvételére, köztük mindenekelőtt a mostani segédpüspök, de a kormány célkitűzéseinek — úgy látszik — jobban megfelel, ha a jelenlegi főpásztor után az egyházmegyet csak káptalani helynök fogja irányítani.

Az egyházi vezetés gyengítése a nemzetiségi egyházmegye-ekben karöltve megy a román nyelvű egyházmegye-ek hierarchiájának erősítésével. A kormány azt szeretné, ha a mindössze 150 ezer hívővel rendelkező bukaresti érsekséget Róma metropolita rangra emelné, alárendelve neki valamennyi romániai katolikus lelkipásztori gondozásának felügyeletét. Ez a Rómától várt rendezés az 1927-es román konkordátum struktúráját állítaná helyre, melyben a lelkipásztori problémákban alig részesedő, Bukarestben élő érsek képviselné az állam előtt a pásztoráció érdekeit. 1927-ben azonban ezt a jogot a Szentszéknek konkordátummal elkötelezett akkori keresztény államvezetés kapta. A kormány 1927-ben az ortodoxia ellenállása miatt a konkordátumot képtelen volt ratifikáltatni. A romániai katolikusok azt szeretnék, ha Róma az egyházi köz-igazgatás központját oda tenné, ahol a katolikus hívek vannak és aggódnak, hogy egy megkérdésük nélkül létrejövő esetleges megegyezés most is súlyos árat követel majd tőlük, anélkül, hogy igazi rendezést hozna.

A Szentszék romániai lépéseit feszült érdeklődéssel figyeli a magyar politikai vezetés is. Számára sem kétséges, hogy a magyar közösségeken belül tervezett s a román kormány által minden irányból szorgalmazott egyházi két-nyelvűség az erdélyi magyarság népi jellegét súlyosan veszélyezteti.

Az Erdélyből elmenekült katolikus magyarok, akár Ausztriában, akár Magyarországon élnek, az őket gondozó lelkipásztorokkal folytatott beszélgetésekben óvják a Szentszékettől, hogy az ortodoxiához való közeledés, vagy az erdélyi görögkatolikusok helyzetének javítása reményében engedményeket tegyen a román kormánynak az erdélyi magyar katolikusok különállósága kárára. Az „egy nemzet — egy vallás” következetes irányzata Romániában inkább azt teszi valószínűvé, hogy a „homogenizálás” a katolikus egyházra hátrányokat hoz, anélkül hogy az ökumenikus közeledésben, vagy a görögkatolikusok helyzetében előrelépéshez vezetne.

UKI Sajtótájékoztató, 34. szám.

Amely fának ágai terhesek gyümölcselel, aláhajlanak; az üres vesszők mennek sudáron.

Pázmány

Adakozás

Megszoktuk már, hogy felszólítanak minket keresztényi kötelességünkre: adni abból, ami van, annak, akinek nincsen. Misericord, Kenyeret a világnak, harmadik világ és így tovább. Szinte havonta jönnek nyomtatványok, amelyek nagy része rossz érzés kíséretében a papírkosárba vándorol. Adunk évente, úgy gondoljuk nem is keveset, és mégis érezzük, valami nincs rendben! Nemrégiben a német Püspöki kar felszólítással fordult a hívőkhöz: adják rendszeresen kérésüket 1 „1-át a harmadik világ megsegítésére. Korunk szokása szerint újsákcikkezést, nyilvános vitát váltott ki a felszólítás. Pontos számításokkal bizonyították, hogy munkanélküliséget, úgyszólván gazdasági válságot idézne elő az említett akció. Természetesen nem akarhatjuk jólétünk lassú, de biztos hanyatlását meggyorsítani. Csak mellékesen említendő a sok példa közül egy: milliárdok vándorolnak idegen országokba nyereszkeskedési szándékkal az olcsó munkaerőt kibaszálva. Mondhatnánk: ezzel is segít a vállalkozó az elmaradott országok népein! Ez igaz. De! Vagy következetesen védjük társadalmunk érdekeit, vagy engedünk mindenkit a saját belátása szerint cselekedni?

Adni, de mennyit és kinek, ez itt a kérdés. Hozzá tenném: és hogyan? Nem adunk az utcai koldusnak, mert úgy is elissza! Nem adunk az évekkel ezelőtt az utcán hozzánk forduló lengyeleknek, mert néhány márkával nem oldjuk meg a nehézségeiket! Nem látjuk pl. azt, hogy rászoruló öregek kezés zsebpénze apró örömeik kielégítésére sem elég. Lehetne még sorolni a példákat és a magyarázatokat a vakságunkra. Igaz, hogy az állam gondoskodik mindenkiről. Van fedél a fejünk felett, étel az asztalon, így a mi segítségünk feleslegesnek bizonyul. Akkor honnan a rossz érzés, mondhatnám úgy is: lelkiismeret furdulás? Tudjuk, érezzük, a csekk nem elég. Hideg, érzéketlen, keményen zizegő papír. Hogyan beszélt Jézus az adakozás etikájáról? Mit mondott a szépségéről és igazi értékéről? „Az éhezőknek enni, a szomjazóknak inni adni. A vándort befogadni, a mezítelent felruházni. A beteget és börtönbe zártat felkeresni.” „Amit e legkisebb testvéreim közül egygyel is tettetek, velem tettétek.” (Mt 25,40)

Ezzel a tanítással emelte Jézus az adakozás kötelességét, örömteli, keresztényi cselekedetté.

Sámbokréthy-Sz. Kriszta

EGY MONDATBAN

☉ A Vatikán 1987 évi költségvetésének 64 millió dolláros deficitjét a világ katolikusainak adakozása révén sikerült 13 millió dollárra csökkenteni, — közölte az illetékes Bátorosi Tanács.

☉ Lengyelországban a papi hivatalos fiatalok pályaválasztásában második helyen áll. Legkedveltebb az orvosi pálya, míg a pártpolitikai pályafutás a kedveltségi listán a 20. helyen szerepel.

☉ A szovjet hatóságok Litvániában megengedték a katolikus egyháznak a Vilnius-i székesegyház istentiszteleti célokra való használatát. A templomot 1950-ben kobozták el és alakították át múzeummá.

☉ Francois Mitterrand francia elnök és Helmut Kohl német kancellár az európai egyesülés érdekében kifejtett munkásságuk elismeréseként nekik odaítélt ezévi „Nagy Károly díj” átnyújtása előtt november 1-én, szentmisén vettek részt a Aachen-i dómban.

P. SZÖKE JÁNOS SDB.:

Márton Áron

Az idén, Karácsony előestéjén lesz 50 esztendeje, hogy Erdély egyházmegyéje, az ott élő katolikusok, de az egész székely nép is nagyon értékes karácsonyi ajándékot kapott. 1938. december 24-én délelőtt a Vatikáni Rádió tudomására hozta az egész világnak, hogy XI. Pius pápa Márton Áron kolozsvári plébánost kinevezte Erdély püspökének. A Gondviselés műve volt, hogy a legendás hírvő főpap 84 évet élt és ennek felét a püspökség töltötte ki.

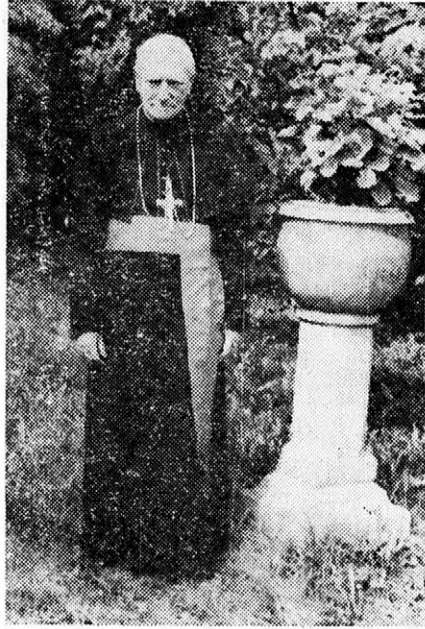
A csíkszentdomokosi munkás család élete, amelyben Márton Áron napvilágot látott, nem különbözött a küzdelemhez és a szenvedéshez szokott székely nép sorsától. Éppen ezért volt egyedülálló és kifürkészhetetlen a teremtő Isten intézkedése, amikor egy olyan fiatalot hívott meg követésére, akit a szerénység, a jószág és az alázatosság egész életén át elkísért. Az első tanúságtétel erről szülőfaluja plébánosának, Lukács Vilmosnak, 1911. július 11-én keltezett levele, írásában a fiatal diákot a gyulafehérvári katolikus gimnázium igazgatójának ajánlotta: „Márton Áron hívem egy jámbor székely család gyermeke, akit édesatyja az én kérésem és támogatásomra kezdett taníttatni. Az atya józan életű munkás ember s abból tartja el családját. A fiú igen jóviselű és szerény gyermek, kit úgy hiszem, az intézeti előjárók is ismernek. Bárhová és mindég lehet ajánlani.”

Amikor erdélyi barátaim kezembe adták ennek a levélnek a másolatát és megkértek az életrajzi adatok összegyűjtésére és rendezésére, tudtam, hogy nagyon merész feladatra vállalkozom. Féltelmetes dolognak tűnik ez még ma is, mert olyan emberről írni, „akit bárhová és mindég lehet ajánlani”, nem könnyű feladat. Megköszönöm a Gondviselésnek, hogy a nagy püspökről szóló könyv karácsonyra lát napvilágot. Ünnepi emlékezésnek számom ezt a fáradságos munkát: legyen tanúságtétel Márton Áron tanítása mellett és a maroknyi székely nép szenvedéséről, azzal a szívből jövő imával, hogy „Ne hagyj elveszni Erdélyt, Istenünk”. Megköszönöm azok segítségét is, akik segítettek az anyaggyűjtés nehéz munkájában. Minden oldal kihoztala bátorságról, idealizmusról, a nagy püspök iránti hűségéről és a székely nép szeretetéről tanúskodik.

Szalay Jeromos OSB könyve nyomán: Vértanú püspök vértanú népe, Párizs, 1952, elterjedt a hír, hogy Márton Áron nem bírta a román börtönök szenvedéseit és meghalt. Ezt a hírt táplálták azok a kusza közlemények is, amelyek a borzalom országából 1949–1955 között az európai sajtóban megjelentek. Pedig csak az történt, hogy a románok körmönfont megtevesztéssel bizonytalanná tudták tenni a hazai és a külföldi közvéleményt: Márton Áron püspököt egyik börtönből a másikba vitték. Nem tudták megtörni és életben maradt.

Már a háziörizet hosszú ideje is elmúlt, amikor először találkoztam vele. A nagy árvíz idején, 1970-ben, több teherautó adományt kísértem el Erdélybe. Tudtam, hogy Márton Áronhoz nem könnyű bejutni. Ft. Ambrus Szaniszló frankfurti magyar lelkész ajánlása megnyitotta a rezidencia kapuját. Egy szentkép oldalára csak ennyit írt: „Püspök Úr! A sorok átadója barátom, kérem fogadja szeretettel.” A püspök megkülönböztetett szeretettel fogadott és az évek folyamán szoros baráti kapcsolat alakult ki közöttünk. P. Werenfried van Straaten és a nyugati

katolikusok megbízásából mindég a szeretetszolgálat vitt hozzá. Amikor megköszönte az adományokat, mondanivalóját formába illő tömörséggel továbbította. Egy alkalommal ezt az üzenetet kaptam: „János, köszönd meg Werenfried atyának a jószágát. Te meg legyél biztos benne, hogy jó helyre álltál, mert Krisztus a felebaráti szeretet parancsát odatette Isten szeretete mellé. Ez a parancs nagyon nehéz, de ez az egyetlen út!” Márton püspököt élete végéig ez a szeretet ihlette. Ez csendül ki első pásztorleveléből: „Hitünk parancsa, hogy a tempomon kívül, az életben is testvérek ma-

MÁRTON ÁRON PÜSPÖK

radjunk, egymás sorsa után érdeklődünk, és egymás terhét kölcsönös megértésben hordozzuk.” Még akkor is a szeretet parancsa vezette, amikor látta, hogy egyházmegyéjében a román rendszer a katolikusokat és a magyarokat elnyomja. Nem a keserű düh, a bosszú és az ellenállás vezette. Ő nem szervezkedett az elnyomók ellen, hanem a szeretet nyelvén szólt: „A hívő embernek Isten gyermekét és saját testvérét kell meglátnia embertársaiban, akkor is, ha másképpen gondolkodik, mint ő, más nyelven is beszél és talán mások is a vágyai és a célkitűzései. Erre sokszor rámutattam, amikor tanítottalak titeket és bűcsúzóban ismét kérlek, tiszteljek és szeressetek minden embert, elsősorban azokat, akikkel együtt éltek.”

A kegyetlen börtönbüntetés idején több görög katolikus püspök és pap cellatársa volt. Megbízható tanúvallomás van róla, hogy az egyik püspök a temetés előtti éjszakát átvirrasztotta rabtársa koporsója mellett a gyulafehérvári katedrálisban. A részvétnyilvánító könyvbe beírta, hogy Márton Áront a szeretet gyakorlásában soha nem tudta megelőzni. Ezért tisztelte személyében a nagy embert, a kiemelkedő papot és az óriás püspököt. Ez a tanúságtétel sajnos nem maradt meg az utókor számára, mert a titkosrendőrség egyik embere kitepte és eltüntette. Márton Áron tekintélye olyan nagy volt a szeretet gyakorlásában, hogy még a rendszer emberei is elismerték küldetését. Bukarestben hallottam az Egyházügyi Hivatal egyik tisztviselőjétől: „Márton püspök egyenes ember: Azt a szeretetet hirdeti nekünk is, amiről papjainak és híveinek prédikál.”

Részlet Márton Áron életrajzához tartozó előszóából. A könyv decemberben hagyja el a nyomdát. Terjesztésének módozatát az Életünk közölni fogja.

CSERHÁTI FERENC (München):

Az egyház a nemzeti kisebbségek védelmében*

Az egyházat többször nevezték már a világ lelkiismeretének, a keresztényeket, akik Krisztus tanítását vallják, hirdetik és élük. Szavuk és tanúságtételük dicsér vagy korhol, akár csak a lelkiismereté, amely cselekedeteink után rendszerint megszólal, elítél vagy felmagasztal.

Krisztus Urunk tanításának leghitelesebb interpretálója mindig az egyházi tanító hivatal, amely főképpen a zsinati határozatok és a pápai megnyilatkozások révén tesz eleget krisztusi megbízásának.

Ezek a megnyilatkozások nem egyszer leleplezték már nemcsak az egyének főnokságait, de a társadalmi élet bűneit is éppúgy mint a zsarnoki rendszerek kegyetlenkedéseit. Ezzel az egyház semmiképpen sem szándékozott közvetlen aktív szerepet vállalni a közéletben vagy beavatkozni a mindennapi közéleti eseményekbe, de fenntartotta magának a jogot, hogy ezek formálásához Krisztus Urunk tanításából fakadó megfelelő irányelveket nyújtson, nemcsak saját hívei lelkiismeretének továbbképzéséhez, de a másként gondolkodók emberhez illő magatartásának kialakításához is. Fel-szólalása révén az egyház mindig Ura akaratát kívánta szolgálni és Tanítómes-tere példáját követni, Krisztust, aki mindig sikra szállt az elnyomottak és jogfosztottak védelmében, elítélte a zsarnoki önkényt, felkarolta az elesettet, a gyengét és a szenvedőt.

Századunkban nem egyszer váltak már hontalanná és lettek földönfutókká a nemzeti kisebbségek száműzött fiai. Sokan szülőföldjükön maradvá ették tovább a keserűség kenyerét és otthon vállalták a nélkülözést és megaláztatást, az élet-halál harcot nemzeti identitásuk védelmében. A felvilágosodás óta Európában olyan nemzeti ellentétek is kiéleződtek, amelyek nem egyszer gyűlöletbe, pusztító és gyilkos háborúkba kergették nemcsak a különböző fajú és felekezetű népeket, de még az egyazon krisztusi családhoz tartozó másként beszélő és korábban testvérek tekintett szomszéd népeket is.

Az utóbbi idők iszonyatos nemzeti gyűlölködése és harca láttán az egyház kötelességének érezte a nemzetek közötti megbékélés előmozdításán fáradozni és sikraszállni főleg az elnyomott nemzeti kisebbségek védelmében. Megnyilatkozásaival megpróbálta felrázni nemcsak az uralkodók, de az ellenségeskedő népek lelkiismeretét is, hogy tartsák tiszteltemben a kis népek, a kisebbségek jogait, és miként saját népeik számára, úgy biztosítsák nekik is a saját hazájukhoz és a saját kibontakozásukhoz való elidegeníthetetlen jogot. Az államvezető többségi nemzeteknek ugyanis az igazság és a felebaráti szeretet alapján kötelességük biztosítani gyengébb és kisebbségi sorsban élő testvéreiknek az anyanyelv, a népi kultúra és a szabad vallásgyakorlat fejlődését.

Nemegyszer előfordult, hogy akár csak napjainkban többfelé, a többséget alkotó nemzet kormánya az ún. nemzeti „homogenizálás” (=eggyéolvasztás) érdekében a kisebbségek megszüntetésére törekedett.

XII. Pius pápa már 1954 karácsonyán

* Az erdélyi falurombolások elleni müncheni demonstráció alkalmából (1988. november 15-én) a Damenstift-templomban tartott „szolidaritási szentmisén” elhangzott beszéd.

kemény hangú szöveget intézett a világ népeihez és megbélyegezte azokat az államokat, amelyek a nemzeti állam kialakítása érdekében a kisebbségek kiirtásán fáradoznak. Az ilyen irányú törekvésekre tett intézkedéseket, nemcsak helytelen politikának, de összeesküvéshez és áruláshoz hasonló főbenjáró bűnnek is minősítette: „errata politica... se non proprio tradimento” — mondotta szószerint.

Hasonló hangnemben nyilatkoztak a világ összes püspökei is a II. Vatikáni Zsinaton. Ők egyenesen bűncselekménynek nevezték az emberi jogok semmibe vételét és az ilyen cselekményekre kiadott parancsokat. Így nyilatkoztak: „Ilyen bűncselekményszámba megy mindezenelőtt az, hogy kiirtanak egész népeket, nemzeteket vagy nemzeti kisebbségeket, mindegy, hogy milyen megfontolásból vagy milyen módszerrel. Kérlelhetetlen szigorral kell elítélni ezeket a borzalmas bűntetteket. Ugyanakkor a legnagyobb dicséretet érdemli azok bá-

(Folytatás a 4. oldalon)

Erdély ügyében

A SVÁJCI magyar egyesületek november 12-én, szombaton, nagyszabású tüntetést rendeztek Strasbourgban az Európa Parlament épülete előtt (!), hogy felhívják a parlament tagjainak figyelmét Ceausescu példátlanul álló faluromboló, valódi célja szerint azonban nemzetiségirtó, elsősorban tehát az erdélyi magyarságot létében fenyegető politikájára. Négy nyelvű (angol, francia, német, magyar) röpiratban szólították fel Európa népeit: cselekedjenek végre Erdélyért! „Egy fanatikus örült tempomokat, iskolákat, temetőket, egész falvakat akar eltüntetni a föld színéről. Emberek millióit akarja kiszakítani hagyományos életformájából és belekényszeríteni egy embertelen, mesterséges életformába, amelyet a centralizált állam hoz létre és annak rendőrsége ellenőriz. Mi, európaiak, nem nézhetjük tétlenül, ami történik, és nem várhatjuk, hogy mások akadályozzák meg kultúránk egy részének elpusztítását. A demonstrációról a francia televízió a helyszínről közvetített riportot.

BÉCS. November 15-én az osztrák fővárosban is tiltakoztak Ceausescu faluromboló és nemzetiség ildöző politikája ellen. A nagygyűlés a nemzetközi hírvő osztrák emberjogi szakértő és parlamenti képviselő Dr. Felix Ermacora professzor felszólította Románia minden szomszédját és az érdekelt kormányokat, hogy vigyék a falurombolás tervét az ENSZ közgyűlése elé és hozzáfűzte, hogy nem elég ha az egyes kormányok szájuk elé tartott kézzel beszélnek a tragédiáról. A gyűlés előtt a tüntetők a Károly templomban ökumenikus istentiszteleten imádkoztak Erdély ildöző keresztény híveit, elsősorban a magyar katolikus és protestáns testvéreikért. Valentin Gyéza, pápai prelátus és András Imre SJ, egyházszociológus, valamint Sós Mihály református lelkész felszólították a megjelent hívőket, hogy ne csak tanulmányi napokat és konferenciákat rendezzenek, hanem vállalják a szorongatott helyzetben lévő romániai testvéreik szenvedéseiből a rájuk eső részt személyes áldozathozatal formájában is. — A román turisztikai hivatal előtt — ahogy az osztrák TV mutatta — papírházak makettjeit nyomta szét egy bulldózer. A demonstráció és az utána következő fáklyás menet rendezésében résztvettek a Bécsben működő nemzetközi emberjogi mozgalmak.

MÜNCHENBEN ünnepélyes szentmise keretében imádkoztak a Damenstift templomban a Romániában szenvedő kisebbségekért. Ezután fáklyás menet vonult a Marienplatzra, a városháza elé, ahol az emberi jogok betartását és a falurombolás azonnali megszüntetését követelték.

KÖNYVESPOLC

A SZENT ISTVÁN JUBILEUMI ÉV KIADVÁNYAIBÓL

A helyes nemzettudat és nemzeti öntudat előfeltétele a nemzet történelmének alapos ismerete, amit a társadalom széles rétegei számára olvashatóvá ártított források és közérthető tudományos munkák tesznek lehetővé. Az utóbbi években örvendetesen megszorodott a magyar középkor történetével foglalkozó jó könyvek száma. Így a Szent István jubileumi évben is több hasznos, elmét és szemet gyönyörködtető mű jelent meg.

Mértékes nemzeti öntudatunk formálójá lehet például Györffy György megállapítása, hogy „István király törvényei (ez a könyv címe is) humánusabbak voltak a korabeli Európa törvényeinél”. A magyar középkor külföldön is elismert kiváló szakértője, kísérő tanulm-

nyában a tőle megszakott biztos kézzel rajzolja meg a törvények történeti keretét — belehelyezve azokat az európai fejlődés folyamatába. A XII. századból származó kézirat hasonmását simogatva fogunk kezét a másoló baráttal, rajta keresztül értesülünk (magyar fordításban is) a Szent István kori magyar társadalom állapotáról.

Az előbbi kiadványhoz kapcsolódik, annak történelmi üzenetét tágítja az alakuló, kereszténységében tökéletesedő társadalom képének közvetítésével a Reflektor kiadónál megjelent kis kötet: „Szent István és Szent László törvényei”. A Magyar Televízió történelmi filmsorozata — Magyar Évszázadok — az elmúlt ezer esztendő történetét a legfontosabb törvények által tagolva hozza életközelségbe. A tévésorozat anyagát — felvételek a korabeli tárgyakról, ereklyékről, dokumentumokról, zeneművek, liturgikus szövegek, himnuszok, antifónák — tartalmazza a sorozat további kötetei.

Az államalapító-t mutatják be a Zrínyi Kiadónál megjelent könyvecske tanulmányai. Kristó Gyula szerkesztő reménykedése megalapozott, s a figyelmes olvasó — még ha egy-egy mondatot vagy jelzőt esetleg megkérdőjelez is — szívesen azonosítja magát a könyv munkatársainak a régi iniciálék módjára megfestett Szent István képével, ahogy „emberi nagyságát jellemzik, s hozzájárulnak annak tudatosításához: mit köszönhet a magyarság és Európa Szent Istvánnak”. A kötet központi tanulmánya „A kereszténység és az egyházszervezés Magyarországon”, különös figyelemre tarthat számot; a magas színvonalú, aránylag rövid és mégis részletes összefoglalás további vizsgálatra ösztönöz az egyház, sőt a vallásosság államszervezési és államigazgatási szerepét illetően az első magyar király életművében — mivel rámutat a történelmi fejlődés szükségyszerű összefüggéseire. Előzőleg már megismerkedtünk a király családjával; azon a téren érték Szent Istvánt a legkésőbbi családások: utód nélkül, Orseolo Péter jelölése a trónra csak szükségmegoldás volt. A körképet kiegészítik a korabeli epika valahogy még érzékelhető halvány színfoltjai, a cancellária oklevelezési- és joggyakorlatának ismertetése, valamint a koronázási ékszerleírása és történelmi jelentőségük elemzése.

Színes, érdekes, lelkesítő és olvasható Ruffy Péter „Magyar ereklyék, magyar jelképek” című könyve. Helyenként ugyan — mint az Ómagyar Mária-síralom esetében — a tudományos kutatás újabb eredményei még nem jutottak el hozzá, mégis jószívvel ajánlhatjuk olvasóinknak.

Hankó Ildikó műve, „A magyar királysírok sorsa”, nagyformátumú, szép kiállítású könyv, s bár a képek minősége néha kívánni valót hagy hátra — rögtön megragadja fantáziánkat. Érdekes és tanulságos olvasható.

Emlékező és imádkozó magyarok kézikönyvének készült a Szent István Társulat „Szent István tisztelete” c. könyvecskeje, mely hozzásegít, hogy a középkor első királyunkhoz szóló énekeit, zsolozsmáit, litániáját, könyörgéseit — együtt énekeljük, imádkozzuk a szent király segítségét sóvárgó őseinkkel, mert hát arra bizony nekünk is, mai magyaroknak, igen nagy szükségünk van.

Végezetül említsük meg, hogy az Ecclesia kiadó gondozásában végre Magyarországon is megjelenhetett Bogyay Ta-

GYERMEKEKNEK

Advent van, készülünk mi Urunk eljövételére. De hogyan készülünk?

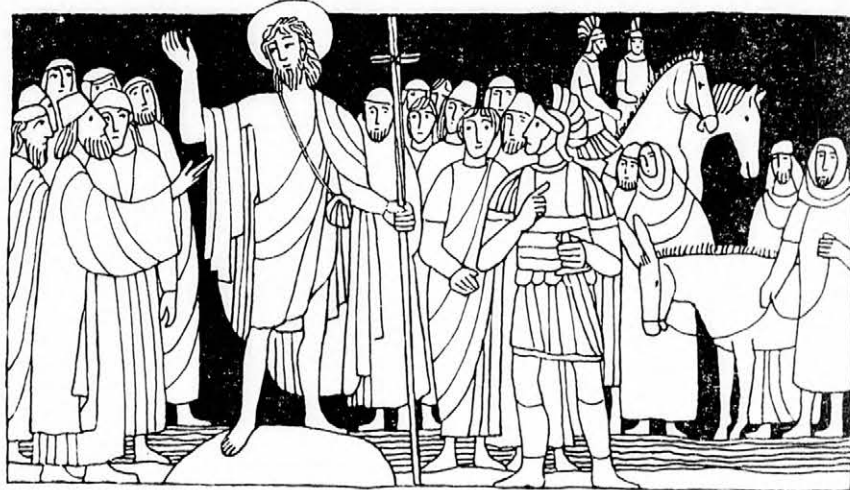
Ne higgyétek, hogy ez csak nekünk probléma. Probléma volt ez már 2000 évvel ezelőtt is.

Advent 3. vasárnapján, december 11-én beszél erről a szentmise evangéliuma. Hallgassatok csak!

Jézus nem jött előkészület nélkül közzé a földre. Az Atya már a Paradicsom elvesztésekor megígérte a megváltást öszüléinknek. És azóta várták az emberek a Messiást, a Megváltót. Elsősorban a zsidók, mert Jézus földrejötte előtt ők voltak Isten választott népe. Be-

Te eljöveteledet az emberek közé?” És aztán figyeljétek be a szívetekbe... Jézus meg fogja mondani nektek, hogy mit tegyetek — de hallgassatok is ám Rát!

Azt mondtam, hogy nekünk nem kell közvetítő — persze, egészen ez nem így van. Mert az Úr Jézus nekünk is elküldte a magunk keresztelő jánosait: a papokat, hogy segítsenek nekünk. Akik már voltak elsőáldozók, azok tudják, hogy bűneinket a jó Jézus nevében a pap bocsájtja meg, a kicsi gyermekeket a pap kereszteli meg az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében — és még sok másban Ő mi Urunk látható helyettese, út-

száltak eljövételéről a próféták, hirdették az írástudók, várták, készültek rá az emberek.

De mielőtt eljött volna, Jeruzsálemtől nem messze, a pusztában, a Jordán folyó közelében, megjelent egy furcsa ember. Jánosnak hívták. Nem volt rendes ruhája, hanem állatbőrökbe öltözött. Nem evett főtt ételt, hanem erdei mézet, meg hasonlókat. És beszélt, beszélt mindenkinek, aki meghallgatta, arról, hogy itt az idő, amikor a Megváltó megjelenik a földön. Hogy hallgatták-e? De mennyire hallgatták! Özönlöttek hozzá az emberek. De nem csak hallgatták, hanem szavaira megbánták bűneiket és ennek jeléül János megkeresztelte őket a Jordán folyóban. (Ezért hívjuk Keresztelő Jánosnak.) Készülni akartak a Megváltó eljövételére. Megkérdezték Jánost: „Mit tegyünk?” És János azt válaszolta: „Akinek két ruhája van, adja egyiket annak, akinek egy sincs. És akinek van mit ennie, ugyanígy tegyen.” Amikor a vámosok jöttek hozzá, akik az adót hajtották be az emberektől, (néha igen kegyetlenül) és kérdezték, azoktól igazságosságot követelt. A katonáknak pedig, akik szintén kérdezték, azt felelte, hogy ne éljenek vissza az erejükkel és a hatalmukkal, ne bántsanak senkit, ne raboljanak, ne szedjék el az emberek pénzét. Igazságosságot és főleg szeretetet ajánlott előkészületül a Megváltó eljövételére, kinek-kinek munkája, feladata, környezete szerint.

Tudjátok, azt gondolom, nekünk nagyon jó dolgunk van. Nekünk nem kell közvetítő, mert már eljött a Megváltó, itt van Jézus. Mi Őt magát kérdezzük meg, hogy mit tegyünk, hogyan járjunk az ő útján. Hogy felel-e? De mennyire felel! Próbáljátok ki! Menjétek be egyszer a templomba, a tabernákulum elé, vagy bújjatok be a szobátok sarkába és kérdezzétek meg Jézust: „Uram Jézus, mit tegyek, hogy örüljél nekem, mit tegyek, hogy én is segítsék előkészíteni a

más nagyszerű munkája, a „Stephanus Rex”. Ideje volt már, hiszen hazai történezeink mindgyakrabban idézik, hivatkoznak a Münchenben élő kiváló tudós művére, amely a történettudományi könyvek bibliográfiáinak is elnemhagyható tartozéka lett.

Jákli István

jának előkészítője. Meg is kérdezhettek őt, hogy mit tegyetek? De azt hiszem, ő is azt fogja mondani: „Hallgass a szívedben jelenlévő és hozzád beszélő Jézusra!”

Nagyon, nagyon szép Úrjövetelet, karácsonyt kívánok Nektek, Testvéreim!
Julika néni (Bécsből)

ELIDEGENEDÉS —
OKOK ÉS GYÓGYMÓDOK

A sok éves hagyományra visszatekintő Innsbrucki Őszi Találkozó idén október 28-án, pénteken kezdődött, a városból és a távolabbi környékből érkezők élénk érdeklődése mellett, a Katolikus Magyar Ertelmisségi Mozgalom és az Innsbrucki Magyar Egyetemisták és Akadémikusok Szövetsége közös rendezésében. Bevezető előadásban Boór János főiskolai tanár, a „Mérték” főszerkesztője felvázolta az emberi személyiség elidegenedésének különböző formáit és részletes történetét Rousseautól kezdve Hegelen keresztül Marxig és Heideggerig. Foglalkozott a „New Age” mozgalommal is, amely lassan felöleli az elidegenedés feloldásának szinte minden mai kísérletét. Kérdéses, mennyiben tud ez az új szellemi irányzat hozzájárulni az elidegenedés sokféle módjának megszüntetéséhez.

Szombaton délelőtt Erkel Eszter, a zürichi Kodály iskola vezetője mutatta be a zene és a hang meditatív erejével, hogy az elidegenedésből származó negatív jelenségek eszökenthetők a művészet hibéből és szeretetből táplálkozó eszközeivel. Délután Ritter Márton igazgató, a Kastli Magyar Gimnázium diákcsoportja támogatásával a hitoktatás szerepével foglalkozott a szekularizált világban. A hitoktatás válsága is oka az elidegenedésnek — tanúsították a fiatalok. Cseh Tamás, budapesti dalszerző és énekes „Mélyrepülés” című dalestje dramatikus kifejezése volt a hazai társadalom soraiban tapasztalható elidegenedésnek mind politikai-társadalmi, mind az egyéni élet síkján. Műsorát mondanivaló nélküli dallal fejezte be jelezvén, hogy a szabadság melódiájára még nem található szöveget, azaz megoldást a szabadság hiányából eredő elidegenedésre. Vasárnap Lukács László piarista szerzetes tanár, a „Vigilia” főszerkesztője élénk visszhangot kelto előadásában az elidegenedés további formáinak magyarországi okairól beszélt és rámutatott a megoldásokat kereső utak, kísérletek kezdeti eredményeire. Végül Frank Miklós, rádiószerkesztő, lelkipásztor prédikációjában felvázolta annak az embernek a képét, akit az Isten a maga hasonlatosságára teremtett, s kifejtette, hogy a személyiség minden elidegenedésének oka a bűn, az Istentől eltávolodó ember eltorzult értékrendje.

Bakacsy Imre

BOGYAY TAMÁS:

Mit tudunk a koronázási palástról?

A magyar királyok koronázási jelvényeinek mondhatnánk pártatlan együttesében csak egyetlen tárgy van, amelyről biztosan tudjuk, hogy első királyunk korából való, sőt ő volt egyik készítője is: a koronázási palást. De ez a remek, aranyhímzésű képekkel ékes köpeny sohasem borította Szent István vállát. Ugyanis eredetileg kazula, harang alakú miseruha volt, amelyet a ráhímzett felirat tanúsága szerint „Krisztus megtestesülésének 1031. esztendejében, a 14. indikcióban, István király és Gizela királyné készített és adott a Fehérvár városában levő Mária-egyháznak”, vagyis a székesfehérvári Boldogasszony templomnak. Ezt mintegy illusztrálja, a palást alsó sávjában, a medaillonokban foglalt vértanú szentek közt középen, a király és a királyné nevükkel jelzett képe. Kettőjük között, az egész palástot tagoló Y-alakú, ún. valláskereszt alsó szárán egy felirat nélküli medaillonban egy ifjú mellképe látható. Csak feltevés, de igen valószínű feltevés, hogy fiukat, Szent Imre herceget ábrázolja.

Az első magyar királyi párnak ez az egyetlen egykorú ábrázolása. A fénykép- és televízióriportokhoz szokott mai ember azonban nem kapja meg, amit vár, nem tudja meg, milyen volt István király és Gizella királyné élő emberi valóságában. A rövidre nyírt körszakállú, tágra nyílt merev szemű arc épp olyan sematikus, mint a melléje sorakozó vértanú szenteké. Még jelvényeik is azonosak: abróncs korona, lándzsa és országalma Istvánnál a földi hatalmat jelzi, a szenteknél a vértanúsággal elnyert üdvösség mennyei királyságát. A korai középkor ugyanis nem ismerte a mai értelemben vett portrét. Gondolkodása még nem tapadt az anyagi valósághoz, ennek megfelelő volt látásmódja és művészi ábrázoló képessége is. Az eszmei lényeg volt a fontos, az igazi valóság, amit elsősorban az írás és közismert jelképek közvetítettek. Írás és kép a 10–11. században akárhányszor elválaszthatatlanul összefonódott. Így van ez a koronázási paláston is. Nemcsak az egymás alatti zónákban ábrázolt próféták, apostolok és szentek nevét hímezték oda, hanem verses írásszalagok alkotják az öt különböző értelmű Krisztus és egy-egy Mária és Szent János a keresztelő vagy evangélista ábrázolása kereteit is. Így a koronázó palást nemcsak művészeti, hanem irodalmi emlék is.

Régóta vitatkoznak azon, hogy mi lehetett a kazula rendkívül gazdag díszítésének az értelme. A válasz azért nehéz, mert a miseruhát a 12. század végén elől felvágva palásttá alakították át, és mai formájában elől és némileg alul is meg van csonkítva. A koronázási díszköpenybe való átalakítást valószínűleg III. Béla király rendelhette el, aki a komoly kutatók többségének véleménye szerint a szentkoronát is készítette két régebbi műtárgy felhasználásával. Ekkor kapta a palást gallérját, később több ízben alábélelték, felül összeráncolták. Alapos vizsgálata csak 1978-ban, hazavitele után indulhatott meg és ma sincs befejezve. Díszítését sokféleképp értelmezték. A feliratok kétségtelenné teszik, hogy önálló kompozícióról van szó, nem pedig valamely régebbi, közismert szöveg illusztrációjáról. De joggal keresték és ismerték fel benne a szentmise kánonja, a Mindenszentek litániája és a híres hálaadó himnusz, a Te Deum gondolatait is. Épp 1031-ben a magyar királyi párnak nagyon is volt oka, hogy hálát ad-

jon Istennek. Az előző évben, 1030-ban támadta meg II. Konrád német-római császár Magyarországot, de csúfos kudarcot vallott. Fiát, a későbbi III. Henrik császárt küldte békekövetségbe, és 1031-ben meg is kötötték a békét, amelyben Magyarország megkapta a Lajta és a Fischa folyók közti területet és a Morva folyó jobbpartját.

A kérdésre: hol és kik készítették a remek miseruhát, a hazai hagyomány azt

MEGEMLEKEZÉSEK HALÁLÁNAK 950. ÉVFORDULÓJÁRÓL

Szent István él!

Folytatás az előző számból

PÁRIZS. Évek óta nem jöttek ennyien szentmisére, mint szeptember 25-én, egyház- és államalapító királyunk tiszteletére, aki még 950 év után is egyesítő erőként hatott. A Misszió kápolnáját hatalmas plakátok díszítették, amelyek mind első királyunkra emlékeztettek.

Pierre Giraud püspöki helynök prédikációjával ámulatba ejtette a magyarokat. Francia létére hazánk történetének alapos ismeretével méltatta Szent István történelmi jelentőségét.

Molnár Ottó káplán magyar nyelvű prédikációjában szent királyunk lelkeségét mutatta be: „Szent István előrelátása nem évszázadokra, hanem az örökkévalóságra irányult, mert amit alkotott, ugyan földi mű, de amiért alkotta, „égi”.

A szentmise után a cserkészek „Szent István döntő éjszakája” című hangjátékát — P. Kozma György feldolgozásában — adták elő. A kiscserkészek pedig első szent királyunk tiszteletére írt verseket szavaláltak.

Augusztus 20-át követő napokban minden nagyobb párizsi lap megemlékezett hosszan és elismerően Szent Istvánról.

Párizson kívül Roubaix-ben szeptember 17-én ünnepeltek a hívek a lengyelek templomában ugyanebből az alkalomból. Kiemelkedő visszhang: „Van még lelke Árpád nemzetének” — mondták. M. O.

*

BENELUX ÁLLAMOK. Augusztus 28-án ünnepelték Genkben szent királyunkat. Ragyogóan sütött a nap, noha rossz időt jeleztek. Már féltizenegy felé érkeztek a hívek buszokkal: Brüsszelből, Liège-ből és Charleroi-ból. Szép körmenetben zászlóinkkal, magyarruhában az élen, hosszú sorban énekelve vonultunk a templomba, ahol a Hasselti püspök várt bennünket. Magyar köszöntéssel, magyar jókívánattal vezette be meglehetősen, megtisztelő beszédét és köszöntötte őt is a magyarság nevében Dobai Sándor, Benelux főlelkésze. Énekelve, buzgó imádsággal kértük a Magyarok Nagyasszonya közben járását. Szent István királyunk kései utódaiként mi is fölajánlottuk neki népünket, országunkat és magunkat. Kondor Tibor atya szentbeszéde mélyen meghatotta a híveket. Az Athenium ebédlőtermében a 400 jelenlévőre finom ebéd várt. Fél négykor kezdődött az ünnepség, Dominkovits László mindenképp megható ünnepi szónoklatával. A Lyrika kórus magyar és flamand énekeivel megmozgatta a szíveket. D. S.

*

LINZ. Augusztus 21-én, 9.30 órakor, keresztúti ájtatossággal kezdődött az ünnepi megemlékezés a Petrinum épülete előtt, folytatódott ünnepélyes nagymisével a Bazilikában. Idézünk az ünnepség bevezetőjéből: „Szent István király nagyságának tikkát soha nem tudjuk teljesen megérteni. Két emberöltővel az ő történelmi szerepének kezdete előtt a nemzet nagyon messze járt az evangéliumtól. Gigászi apostoli feladat volt Jézus Krisztus tanításának meggyökereztetése és az egyház megszervezése csaknem a semmiből. De Szent István ünnepünk nem a múltnak, hanem a jelennek és a jövőnek szól. Vajon nem ahhoz hasonló a feladat ma is? Nem az erkölcsi felemelkedés a magyarság létkérdése napjainkban? Nem életfontosságú ma is az elgyengült magyar Egyház újjászervezése főként a fiatalság körében?

Gondoljunk Szent Istvánra, nem úgy, ahogyan sokszor ábrázolják idős korban, hanem fiatalságának teljében. Akkor, amikor az emberfeletti életfeladathoz a történelemnek ebben a kiváltságos alakjában hatalmas energiák feszültek. Példája eszménykép. Égi közbenjárása erőforrás”.

Az ünnepi beszédet Molnár Ottó párizsi lelkész tartotta. A szentmise után a Löbl vendéglőben került sor az ünnepségre.

dr. Kerny Géza

*

SALZBURG. Az ünnepély után jóhàngulatú közös ebéden vettünk részt. Bog-nár Vilmos karintiai magyar lelkész há-lás szívvvel megköszönte György Imre es-pe-resnek, a bécsi magyar énekkarnak és a résztvevőknek — hogy közösségépítő mó-don hozzájárultak a Szent István jubileum megrendezéséhez, az ünnepély széppété-léhez, maradandó emlékek megteremtésé-hez. B. V.

*

KLÁGENFURT. A jubileumi ünnepség sikerét nagyban előmozdította az előkészítő bizottság lelkes működése. Bensőséges ünnep volt. Győri Imre espáres úr pedig közvetlenségével, közérthetőségével me-g-erősített mindannyiunkat a szentistváni szellemiség nyomán a magyarság-szolgá-latra és szeretetre. Szent István intelm-ei fiához, Imre herceghez pedig a mind-en-napi kenyér fontosságú elvekké váltak a leg-szebb emléke.

(Folytatás a 6. oldalon)

PÁZMÁNY PÉTER (1570–1637):

Betlehemi bölcsőimádság

Miképpen az első Ádámra esendes és kedves álmod bocsáta Isten, mikor Évát oldalából építé: úgy a Szeplőtelen Szűznek értelmét mennyei elmélkedéseknek mélyeséges tengerében, akaratját isteni szerelemnek gerjedező tűzében mindenestől elmeríté, mikor Urunkat elhozá. És mintegy mély álomból, az isteni dolgok csodálkozásából felocsudván előtte látta Szülöttét, Urát, Teremtőjét. Azért öröm és félelem között nem tudván, mit mivelne, térdre borulván, hihető, hogy eképpen szólott neki:

Ó áldott gyermek! ó felséges Isten!

Ó édes Fiam! ó mennyei szent Atyám!

Ó Uram, Teremtőm!

Ki vagyok én, hogy alázatos szolgálódat

ily nagy jóval látogatod?

Szoftassalak-e téged, mint fiamat,

vagy imádjalak, mint Istenemet?

Bétakarjalak-e mint anyád,

vagy tiszteljelek mint szolgálódat?

Tejet adjak-e,

vagy tömjémmel áldozzam neked? —

Hogy lehet, Uram, hogy ölemben vegyelek téged,

ki az eget betöltöd?

Mint tápláljalak téged,

ki minden állatot eledellel tartasz?

Efféle sok és mitőlünk gondolhatatlan ájtatosságok után, végre ölelvén, csókolván, sírván, örülvén ölebe vevé és nagy böcsülettel bétakarjátá

FIÁT, ATYJÁT, ISTENÉT.

feleli, hogy a királyné városában, a veszprémvölgyi királyi klostrom apácai hímezték Gizella királynéval együtt. Innen eredt a szokás, hogy minden magyar királynének illett pár öltést tenni a paláston. A hagyomány ellen csak azt lehet felhozni, hogy a veszprémvölgyi klostorban akkoriban görög apácák éltek. A díszítés programja mindenesetre egy nyugati tanultságú tudós paptól származik, a művészi kompozíció megtervezője pedig otthonos lehetett a 11. század elején a legmagasabb udvari igényeket kielégítő délnémet ötvösségben. A tervet a művészi hímzés technikájában kiválóan jártas kezek valószínűleg megvalósították meg. Amikor a palást 1945-ben Salzburgból az amerikai hadsereg müncheni műtárgygyűjtő központjába került, német textilszakértők megvizsgálták és azt találták, hogy „testvéri rokonságban” van a Szent István sógora, II. Henrik császár és felesége, Kunigunda császárné által a bambergi dómnakományozott és ma is ott őrzött palástokkal. Ezek pedig valószínűleg Regensburgban készültek. A feltevésnek, hogy a fehérvári Boldogasszony templomnak szánt kazulát a magyar királyi pár német földön készítette volna, nemcsak a két ország közti épp akkor ellenséges viszony mond ellent. Tudjuk Szent István törvényéből, hogy az országszerte épülő templomoknak ruhákkal és oltárterítőkkal való ellátását a király vállalta magára. Ismert az is, hogy a magyar királyi pár egy János pápának, valószínűleg XVIII. Jánosnak is ajándékozott egy díszes kazulát, amely Metzben a francia forradalom alatt elpusz-

tult. 1986 márciusában pedig két magyar szakértő, Kovács Éva művészettörténész és Sipos Enikő, a Nemzeti Múzeum textilrestaurátora, Bambergben alaposan megvizsgálta az ott őrzött ornátusokat. Megállapították, hogy a rokonság nem is olyan közeli, a koronázási palást hímzés-technikája jóval egyszerűbb, de formadátum, művészi stílusa határozottan monumentálisabb. Magyarországon mindenestre nagy teljesítőképességű műhelyeknek kellett működni, hogy elláthassák felszereléssel a templomokat, amelyeket István király törvénye szerint minden tíz falunak közös erővel kellett felépíteni. Biztosra vehető, hogy amint István király oklevélirnokokat kapott német sógorától, úgy jöttek hozzáértő művészi munkaerők Gizella királyné kíséretével. Bajorországból jött apácák dolgozhattak például Torna, a mai Somlóvásárhely klostorában, ahol Szent István király nővére, a „sánta Skolasztika” volt az apátnő.

Az 1978 óta nemzetközi szakértők bevonásával és a modern technika eszközeinek segítségével folyó vizsgálatok alighanem választ adnak nem egy történelmi kérdésre. Az eredményeket az „Insignia Regni Hungariae” című sorozat most készülő második kötetében fogják közzétenni. E vizsgálatok célja azonban nemcsak a palást több mint kilenc és fél százados múltjának felderítése, hanem — talán még inkább — megőrzése, jövőjének biztosítása. Hiszen a magyarok első szent királyának a koronázási palást az egyik leghitelesebb és talán a leg-szebb emléke.

Látogatás a frankfurti magyaroknál

Frankfurtban *Matyasovics Henrik jezsuita atya* fogadott maga feltárlta izletes hidegtállal és szíves barátsággal. A frankfurti magyar közösség papja ugyan a jezsuiták ottani rendházában lakik, de a közösségnek van saját plebá-

niája, ahol nemcsak a hivatalos ügyintézés zajlik, de otthonra talál az egyháztanács és a szélesebb értelemben vett közösség is mindenkor, amikor ezt egy-egy alkalom szükségessé vagy lehetővé teszi.

Az egyházközségnek öt misézőhelye van: Mainz, Wiesbaden, Frankfurt, Gießen és Darmstadt. Frankfurtban minden második és negyedik vasárnap van istentisztelet, alkalmakként 70–100 személlyel. A frankfurti Deutsch Orden plebániához 3.000 nyilvántartott, túlnyomórészt magyar katolikus tartozik.

Vasárnap két koncelebrált istentiszteleten vettünk részt, először Darmstadtban, majd délután Frankfurtban. Darmstadtban ugyan csak 11 magyar mondta a két miséző oltártestvérrel együtt a „Hiszek egy”-et, minthogy azonban a 11 között két fiatal házaspár és három gyerek is volt, tehát az „utánpótlás” remélhetőleg biztosítva van. A szépen és fegyelmezten elhangzó templomi énekek összességét, a művészi orgonajáték igényességét mutat. *Horváthné Mórocz Klára* zenetanár játszott az orgonán s ezért illesse őt köszönet mindenkor, hiszen gyakori és nem is jogtalan az elmarasztalás, hogy a magyar kisebbségi gyülekezetek zeneileg igen rosszul vannak ellátva. Darmstadtban nincs gond sem a zenével, sem a kísérő felkészültségével.

A Frankfurtban tartott délutáni misére viszonylag nagy számban jöttek honfitársaink és közülük sokan áldoztak is. A szentbeszédet *Fejős Ottó főlelkész* mondta, melyet a hívek együttérzéssel hallgattak.

A kötetlen és csendesnek éppen nem mondható eszmecsere már a templomból kijövet megkezdődött és folytatódott a plebánián fehér asztalok mellett.

A témákat sajnos a napi aktualitás, az erdélyi falurombolás gonosz terve adta, meg a tűnődés arról, mit is lehetne ellene tenni. Sok szándék és akarat mérte, erősítette egymást, hangosan, csendesen. Sok magyar él itt. Sok a délvidéki, közöttük olyanok is, akik csak vendégmunkásként élnek Frankfurtban vagy a környékén és ide csatlakoztak a katolikusok már honosult társaságához. De járnak szót váltani, magyarul imádkozni, énekelni az ide telepített vagy költözött úgynevezett népi németek is, közülük számosan hibátlanul beszélnek a magyar nyelvet, mások csak törve vagy már sehogyan sem. A hat szobás, régebben épített ház földszintjén található magyar katolikus plebánia találkozóhelye a cserkésznek is. Odaérkezésünkkor éppen két fiú bajlódott a ruhákkal és a csizmákkal, nyilván produkcióra készülődtek. Az ő birodalmuk a pince s természetesen helyük van fönt is *Matyasovics atya* helyiségeiben.

Az erdélyi születésű, igen fiatalos külsejű pap betöltötte már néhány esztendeje a hatvanat, munkáját, szervezési feladatait töretlen erővel és lelkesedéssel végzi és jól inspirál hasonlóra másokat is. Nem dicsekszik, de látható, átlátható és fölismérhető a folyamat és a folyamatosság. Élő, működő gyülekezet a frankfurti, éppen jöveteleink előtt átszervezett egyháztanácsal, amelyben egyetemi tanár és kétkezi munkás egyaránt tevékenykedik a 32 éves *Ibász István* vezetésével, akít most választottak elnöknek.

Szép Zoltán

Vigyázzatok a kint élő magyarságra, mert ma ugyanaz a szerepe, mint volt valamikor a fejedelmi Erdélyben.
Ravasz László, püspök

Hírek - események

Október 30-án ünnepelte 60 éves születésnapját **P. András Imre jezsuita atya, a bécsi Magyar Egyházzociológiai Intézet (UKI) igazgatója. A csíkszeredai születésű atya 1956 óta él külföldön, 1959-ben szentelték pappá Innsbruckban és 1962 óta vezeti az Egyházzociológiai Intézetet, amelynek a magyar egyházi helyzetet bemutató kiadványai nemzetközi tekintélynek örvendenek.**

A Magyar Demokrata Fórum rendezésében a szegedi József Attila Tudományegyetemen hazai és külföldi résztvevőkkel az ország népesedéspolitikai gondjairól folytattak eszmecsere. A tanácskozás elején felolvasták *Gyulay Endre szeged-csanádi püspöknek a konferenciához intézett levelét*, amelyben a főpásztor a fiatalok felelősségre való nevelésének fontosságát hangsúlyozza az élet minden területén. „Meg kell változtatni az önző, csak magáért élő, boldogságot csak anyagiakban kereső társadalmi felfogást” — írja levelében a szeged-csanádi püspök.

Egy amerikai családtervező intézet által közzétett statisztikai adatok szerint a vallásosság és egyházhoz való tartozás pozitív hatást gyakorol az abortuszok számának csökkentésére. Amíg katolikus, protestáns és zsidó nők közt az ezer nőre eső terhességmegszakítás 15 és 27 között ingadozik, addig az olyan nőknél, akik nem tartoznak semmilyen valláshoz, 1000 nő közül 112 végeztetett magán magzatelhajtást, — vagyis ötször annyi, mint a vallásos nőknél.

A nyugatnémet Püspökkari Konferencia élesen elítélte a „*Jézus Krisztus utolsó megkísértése*” című amerikai filmet. *Karl Lehmann mainzi püspök, a Püspökkari Konferencia elnöke* szerint a film felháborító, önkényesen és eltorzítva ábrázolja Jézus bibliai alakját és megbénítja azokat, akik Jézus Krisztus megváltói művébe helyezik reményüket. *Pierre Mamie, Lausanne-i püspök* szerint a film nemcsak obszcén és istenkáromló, hanem a katolikus hitnek a karikatúrája.

Paskai László bíboros-primás az októberi nagy nemzeti zárandoklaton II. János Pál pápának átnyújtotta a budapesti Szent István ünnepségekről összeállított fényképalbumot, valamint az ugyancsak a Szent István jubileumi év alkalmából veretett, művészi kivitelű ezüst érmét. A tiroli ezüsből tiroli pénzverésben készült 500 Ft névértékű érme egyik oldalán a „Magyar Népköztársaság — 500 Forint” felirat és az első magyar ezüstpénzek képe —; a másikon István király és Gizella királyné alakja látható „*Stephanus Rex Hungariae † 1038*” körirattal.

A budapesti Ecclesia Kiadó gazdag kép- anyaggal, színes fotókkal illusztrált, több mint 300 oldalas kötetben együtt adta ki *Franz Hummer „Medjugorje”*, valamint két francia szerző: *Henry Jojeux — René Laurentin „A medjugorjei jelenségek orvosi és tudományos vizsgálatai”* című könyvét. Henry Jojeux a Montpellier-i Egyetem professzora és a Táplálkozási és Rákkutatási Laboratórium igazgatója; René Laurentin pedig a Katolikus Intézet (Franciaország) és a Dayton-i Egyetem (USA) professzora, a Mária-jelenések világszerte elismert kutatója. Bernadette-ről és a Lourdes-i jelenésekről írt könyve magyarul a Szent István Társulatnál jelent meg. Hummer műve 1986-ban németül látott napvilágot.

(Uj Ember)

Margaret Thatcher, brit miniszterelnök, lengyelországi látogatása során, Jaruzelski államfő és pártfőtitkárral való találkozása előtt, meglátogatta a lengyel

belügyminisztérium emberei által meggyilkolt *Popieluszko atya* sírját. Miközben a brit kormányfő a Szent Szaniszló templom kertjében lévő sírra koszorút helyezett el, az összesereglett tömeg a *Szolidaritás* szakszervezetet éltette. A sírnál jelen voltak a meggyilkolt pap szülei is.

A körmeneti plebániatemplom külső falán elhelyezték a szentéletű *Dr. Batthyány-Strattmann László herceg* emléktábláját, *Kiss Sándor szobrászművész* alkotását. A dombormű portréval ellátott bronz táblát *Konkoly István, szombathelyi püspök* szentelte meg. Hírek szerint, ha a Szentatya Magyarországra látogat, Körmenen fogja boldoggá avatni „a szegények orvosát”.

A német katolikus egyesületek munkaközössége meghívására *Josyp Terelja, az ukrán katolikusok központi bizottságának főtitkára, a munkaközösség plenáris ülésén nagy figyelmet kelő előadást tartott. Az egy év óta Kanadában élő Terelja a Szovjetunióban 22 évet töltött börtönökben és koncentrációs táborokban. Előadásában arra figyelmeztetett, hogy a „peresztrojka” ellenére a kommunizmus nem változott. Ma is még az ukrán katolikus egyháznak közel 2 ezer tagja van szovjet börtönben vagy büntető táborban. Ezért azt ajánlotta, hogy a Nyugat nagy figyelemmel, de óvatossággal is kísérelje a szovjetunióbeli fejleményeket.*

A miskolci Nagyboldogasszony (Minorita) templom falán ünnepélyesen elhelyezték Isten Szolgája, **Kelemen Didák minorita atya bronz képmását. A 18. században élt szentéletű szerzetes emléktábláját Szergej István egri érsek áldotta meg. Kelemen Didák szenttéavatási pere folyamatban van.**

A Himalája alján fekvő Nepál királyságban — az *Osztrák Katolikus Hírügynökség (KNA)* értesülése szerint — mintegy 100 személyt vetettek börtönbe, mert a hindu vallásból átléptek a kereszténységbe. A nepáli törvények mindazokat, akik kereszténnyé lesznek, hat évig terjedő börtönbüntetéssel sújtják. Ennek ellenére a nepáli kormány diplomáciai kapcsolatokot tart fenn a Vatikánnal.

Cserkészélet

KASTL-MENNESBERG: CSERKÉSZTÁBOR. Az Európai Cserkészkerület idei nyári nagytáborának eseményei is a jubileumi év jegyében zajlottak le. Külsőségei: így a táborkapun a szentkorona, az altáborok elnevezései, a főtér szép kiképzése, a dél-élti foglalkozások, a regős őrök munkája, a táborúteken elhangzó énekek, szavalatok mind egy célt szolgáltak: tudatosítani a fiatalokban az államalapító *István király történelmi jelentőségét és szellemi örökségét híven örizni.*

A tábor létszáma a kiscserkészekkel és öregcserkészekkel együtt 200 főből állott. Nagyrésztük itt született, vagy kiskorában jött el Magyarországról, sokan kivándorlásra váró szülők-, vagy éppen délvidéki vendégmunkások gyermekei. A tengerentúlról: USA-ból, Venezuelából, Ausztráliából (!) jött cserkészek mellett idén sokan voltak magyarországiak, Erdélyből, Felvidékről valók.

A nagytábor élményeiből — az emléktáborúzzal együtt — felejthetetlen maradt a vasárnapi *popás történelmi felvonulás*, amelyen a remek „forgatókönyv” szerint életre keltek a kor szereplői: István és Gizella, Gellért püspök és Asztrik érsek. Csanád vezér, meg a barátai, udvarhölgynek, mesterembernek, beöltöztetett népes statisztá gárda. A résztvevő kis- és nagy-cserkészek láthatóan élvezték a nem mindennapi látványosságot. Természetesen a „*hadijáték*”-ban is István király keresztény vitézei ütköztek meg a lázadó Koppány pogány seregével.

Mindent összevéve: a nagytábor méltó módon csatlakozott a Szent István jubileumi év kimagasló eseményeihez.

Müncheni Öregcserkész

Frankfurtban *Matyasovics Henrik jezsuita atya* fogadott maga feltárlta izletes hidegtállal és szíves barátsággal. A frankfurti magyar közösség papja ugyan a jezsuiták ottani rendházában lakik, de a közösségnek van saját plebá-

szent István él

(Folytatás az 5. oldalról)

magyar családi nevelésben. Közös imával zárult Szent István ünnepe.

Bognár Vilmos

*

MÜNCHEN: Az elmúlt hónapok során magyar katolikus egyházi közösségünk az egyetemes magyarsággal a nemzeti összetartozás jegyében azon fáradozott, hogy Szent István királyunk szellemi örökségére irányítsa figyelmünket. Jubileumi rendezvényeink elsősorban személyes megújulásunkat akarták szolgálni: így a márciusi 4 napos népmiszió vagy az áprilisban tartott ifjúsági lelki hétvége. Miszióink 10 éves évfordulójára német és magyar nyelvű, illusztrált „*Jubileumi Értesítőnk*” szentelt bővebb teret első királyunk történelmi szerepének és szellemi örökségének bemutatására. A májusi *bambergi és passau-i zárandoklattal* a Szent Istvánra és Boldog Gizellára való emlékezés mellett felelevenítettük az ezeréves magyar-bajor barátságot. Július 10-én pedig a müncheni Kapisztrán Szent János német plebánia közösségével *német-magyar-latin misével és közös programmal* együtt ünnepeltük szent királyunk jubileumát. A Szent István napot augusztus 21-én, a Damenstift templomban szentmisével ünnepeltük. A felsoroltakon kívül előadásokon s más összejöveteleinken is alkalmat kerestünk Szent Istvánra emlékeztetni. A jubileumi rendezvénysorozat befejezésének tekinthetjük a november 18-i *ökumenikus imaórákat*. Ezen reformátusok és katolikusok István király megkeresztelt egységes népeként *első alkalommal* imádkozhatták a Miatyánk és Hiszekegy hivatalos magyar ökumenikus szövegét. Cs. F.

*

STUTTGART — ULM. Az ünnepélyes megemlékezést szeptember 3-án, szombaton tartottuk Ulmban, a St. Michael templomban. A szentmise 15 órakor kezdődött. Főcelebráns *Dr. Gantert József* prelátus volt. 16 órakor ünnepi műsor megrendezésére került sor a stuttgarti és weingarteni miszió közös szervezésében, — az egyházközség nagytermében. *Horváth—Gyurás*

*

HAMBURG. Augusztus 21-én a Poppenbüttel-i St. Bernard egyházközség templomában imádkoztak hazánkért az ünnepélyes szentmisén. Szent István ünnepélyt tartottak bensőséges hangulatban a nagyszámban megjelentek. A Hamburgi Miszió körlevelének első oldalán mottóként olvasható:

*István király, hű nemzeted
Tisztel s őrzi emlékedet,
Segíts, hogy új szent ezredév
Zengje neved dicséretét.*

B. J.

*

A múlt és ezen számunkban felsorolt ünnepségek csak azokról tudósítanak, amelyekről mi is értesültünk. Valószínűleg sokkal nagyobb a száma a megemlékezéseknek, amelyeket Európa-szerte bensőséges szeretettel szerveztek és ültek meg honfitársaink egy-egy magyar központban. A római közös nagy zárandoklatról múlt számunk vezércikkében megemlékeztünk, ezért hiányzik e csokorból. Az ünnepségek — magától értetődően — minden esetben a magyar imádsággal, a Himnusz, több esetben a Székely himnusz éneklésével zárultak — amely tényt egyenkénti említés helyett közös zárópontként helyezek ide.

Amint az összeállítás mutatja, a szent király műve, élete, eszméje, s nem utolsósorban életszentsége által él bennünk. Ha miniatűr kiadásban megvalósítjuk, amit Ő nagyban létrehozott, nem dolgozott értünk hiába. Nem leszünk hozzá hűtlen nemzedék. Mert értünk is élt, értünk is alkotott. Bennünk és általunk kell műve fennmaradjon. F. O.

MAGYAR HENTESÁRÚ!

Jóminőségű áruinkat mindenhol ismerik!

RENDELJEN ÖN IS! HAZAI IZÉK!

Friss töpörtyű	1 kg	16.—
Friss kolbász	1 kg	15.—
Füstölt kolbász	1 kg	18.—
Száras kolbász	1 kg	20.—
Ha elégedett, mondja el barátainak!		
Orig. Pick-szalámi	1 kg	32.—
Orig. "Szegeci" paprikós-szalámi	1 kg	32.—
Finom "Debreceni"	1 kg	18.—
Paprikás "Pusztai" szalámi	1 kg	18.—
Krakauti paprikával v. nélkül	1 kg	12.—
Fokhagymás sonkaszalámi	1 kg	18.—
Sonkaszalámi Pol. Art. 90 % sovány	12.—	
Füstölt disznósajt paprikával	1 kg	12.—

Üzemünkben szeretettel várjuk!
 Próbavásárlásnál 10 % árengedmény!
 Szállítunk utánvétellel vagy számlára.

VIKTOR PÁL hentes-mester

7063 Welzheim, Lerchenstr. 29
 Telefon (éjjel-nappal): (071 82) 67 36

„TÉTÉNY“ Ungarische Spezialitäten

— Inh.: O. Bayer —

Kreitmayrstr. 26 - 8000 München 2

Telefon: (0 89) 1 29 6393 és 4 30 44 98

● NYITVATARTÁSI IDŐ:
 csütörtökön, pénteken 8.30—18.00 óráig
 szombaton 9.00—13.00 óráig.

Somlói juhfark	8.90
Balaton olaszrizling	1 liter 5.70
Balaton kéfrankos	1 liter 5.70
Debrő hárslevelű	6.80
Badaacsonyi kéknyelű	7.20
Badaacsonyi szürkebarát	7.30
Soproni kéfrankos	6.80
Villányi burgundi	7.30
Csopaki rizling	6.80
Zöldszilváni	7.30
Tokaji aszú 4 puttonyos	14.50
Tokaji aszú 3 puttonyos	12.50
Tokaji szamorodni	10.50
Vilmos körtepalinka	24.50
Kecskeméti barackpalinka	27.—
Cseresznye-palinka	24.50
Kosher szilvapalinka	32.—
Beverage Bitters (Unicum)	0.5 liter 16.—
Pick szalámi	1 kg 27.—
Csabai	1 kg 25.—
Gyulai	1 kg 23.—
Házi kolbász	1 kg 19.—
Disznósajt	1 kg 12.50
Véres- májas hurka	1 kg 12.50
Tarhonya, kockatészta	1/2 kg 3.80
Paprika káposztával	0.7 liter 4.90
Paprika káposztával	2 liter 10.50
1 kg desszert SZALONCUKOR	16.— DM

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK

NAGY VÁLASZTÉKBAN,

olcsó áron raktárról. Kérje árlistánkat.
 JOSEF UDVARHELYI ☎ (0911) 35 79 21
 Virchowstr. 45 D-8500 Nürnberg 10

„INSTITUT MADELINE“

Ön talán nem magányos, de ismerősei között bizonyára akad, aki az. Kérjük, adja át címünket bizalommal! Társkeresés, házasság — teljes diszkrécióval. — Kérje díjtalan tájékoztatónkat! Wegenerstr. 6, D-8000 München 45. Telefon (0 89) 3 11 66 22

Apróhirdetések

ELADÓ! 21 darabból álló komplett ebéd-lőbútor, dr. Károlyi Sándor gróf számára készítette Steller Dénes Gödöllőn 1942-ben, keményfából. A körtefából készült bútorok egész felületét népi faragás borítja ornamentális virág- és életjelenetekkel. Muzéális darabok. Minden motívum más. — Neobarokk cseresznye-faragású: dupla re-kamié, 2 fotel, 2 szék és asztal, hagyományosan felújítva selyembrokat huzatból. ☎ (0711) 86 18 33 (Ny.-Németország).

Általános orvosi praxis (a betegeknek kb. 90 %-a magyar) saját tőke nélkül, speciális feltételekkel Münchenben átadó. Jellege: „Rentenbasis“.

42 éves, rk., esinosnak mondott, házias özvegyasszony megismerkedne házasság céljából külföldi állampolgársággal rendelkező becsületes férfivel 48 év körül Benelux állam valamelyikéből, szívesen Hollandiából! „Ildikó“ jellegre a kiadóba.

NSZK-ban élő- jóméjelenésű, 183 cm magas, 33 éves volt külkereskedő ezúton keresi élete párját. Szeretetre vágyó és azt viszonzni tudó hölgy személyében. „Ölelő kezek“ jellegre a kiadóba.

Szeretetre, megbecsülésre, meghitt otthonra vágyó 60-as művelt férfi ismeretséget keresem. Orvos özvegy vagyok, 55 éves, rk. „Becsületesség“ jellegre a kiadóba.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar. Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Daimlerstr. 249, D-4040 Neuss. Telefon: (021 01) 54 13 17.

Rupp László hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra, 8000 München 1, Postfach 162, Telefon: (0 89) 53 02 35.

Csontos, Gózon, Tolnay...

MAGYAR FILMEK VIDEON!

Kérésre információt küldünk!

ADÁMI VIDEO, ☎ (02 41) 17 33 55

Postfach 29, 5100 Aachen

LAKÁS MAGYARORSZÁGON!

Hazatelepülőknek, nyugdíjasoknak,

üzletembereknek.

Vezérképviselő Európára és Afrikára

(kivéve NSZK):

INTERCOMP, Postfach 430,

CH-1211 Genève 1, ☎ (22) 32 39 37

BŐRRUHÁZATI ÜZLET NYÍLT!

Nagy választékban kapható: nappa bőrből készült modern női kosztümök, több színben, háromnegyed-es kabátok, szoknyák, nadrágok és férfi rövidkabátok, több színben. Magyaroknak 10 % árengedmény! Majoros Terézia, München 2, Erzgebirgsstr. 16 (Stüegmaierplatz közelében). Telefon: (0 89) 5 23 69 53. — Nyitvatartási idő: hétfőtől péntekig, 10—18 óráig, szombaton 9—13 óráig.

Fejős Ottó: MEGKÖVESEDTEK (1984) és ÁTTETSZŐ FÉNY (1986) című verses kötetei kaphatók az Életünk kiadóhivatalában, kötetenként 21.— DM árban.

BÉLYEGGYŰJTŐK!
 Minden magyar bélyeglet hiánygyűzők alapján szállítunk!
 — Kérje ajánlatunkat! —
 Specialitások: Levelek - Ritkaságok - Zeppelinrepülések - Tévényomatok - Különlegességek állandó vétele és eladása.
 Kérje díjtalan készletjegyzékünket. Postacím: TAL AG Abt. Philatelie Postfach 631, CH-9001 St. Gallen

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek
 Mindszenty József: Napi jegyzetek, 480 o., vászkon. \$ 15.— DM 32.—
 Mindszenty József: Hirdettem az Igét (1944—1975). — 300 oldal, vászkon-kötésben \$ 10.— DM 20.—
 Mindszenty Okmánytár: Mindszenty tanítása. 313 old. \$ 8.— DM 15.—
 Mindszenty Okmánytár: Mindszenty áldozata. 320 old. \$ 8.— DM 15.—
 Mindszenty József: Esztergom a Primások városa. 135 oldal. \$ 8.— DM 15.—
 Vecsey József: Emlékezés Mindszenty bíboros édesanyjára. 255 oldal. \$ 8.— DM 15.—
 Mindszenty Dokumentation: Ungarns Kirche im Kampf (II) 335 oldal. \$ 8.— DM 15.—
 Der Prozeß. Mindszenty Dokument. (Dr. Vecsey) 400 oldal. \$ 8.— DM 15.—
 Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv. \$ 4.— DM 6.—
 Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászkon-kötésben \$ 10.— DM 20.—
 Szállításhoz + portoköltség.
Megrendelhető:
 az „ÉLETÜNK“ kiadóhivatalánál
 Oberföhringer Straße 40
 D-8000 München 81 W. Germany

HAZAI HENTESÁRÚ DM
 1 kg Kolbász, füstölt, száraz 18.—
 1 kg Kolbász, frissen füstölt 16.—
 1 kg Véreshurka rizsával 12.—
 1 kg Májas hurka rizsával 12.—
 1 kg Disznósajt 14.80
 1 kg Tokaszalonna 10.80
 1 kg Húsos vastagszalonna 14.—
 1 kg Tepertő 16.—
 1 kg Füstölt borda 12.—
 1 kg Füstölt sonka 24.—

A szállítás utánvételes.
 5 kilón felüli rendelésnél portómentes.
 Külföldre nem szállítunk!
MICHAEL TAUBEL, Metzgermeister
 Peter Rosegger Str. 3, 6710 Frankenthal/Pf.
 Telefon: (062 33) 6 26 93

M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung
KÖNYV ÉS HANGLEMEZ Sfr
 Harsányi: Magyar Rapszódia 69.—
 Gerald Paul: Te meg én 29.—
 Fügedi: Kolduló barátok, polgárok, nemesek 28.—
 Malonyai: A magyar nép művészete 1—5 kötetig 1.290.—
 Fábri: Az irodalom magánélete 27.—
 Györfy: István király és műve 49.—
 Tempföldi: A befalazott Madonna I.—II. kötet 80.—
 Ipolyi: Magyar Mytológia (hasonmás kiadás) 80.—
 Tolkien: A Gürük Ura, I—III. kötet 48.—
 Thackeray: Hűség vására 38.—
 Dreiser: Carrie drágám 25.—
 és még sok ezer könyv és hanglemez kapható. * Kérje katalógusunkat — postai válaszkupon ellenében megküldjük.
M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung
 Teichweg 16, CH-4142 Münchenstein-Schw.
 ☎ 0661/46 59 02, külföldről: 0041/61 46 59 02

KARÁCSONYRA ÉRTÉKES, MÉGSEM DRÁGA AJÁNDEK A KÖNYV!
 BIBLIA, Ó- és Újszövetségi Szentírás 48.—
 BOURGERON: BEN-HUR fia 10.20
 CRONIN: A mennyország kulcsa 12.—
 GREENE: Hatalom és dicsőség 10.—
 HETÉNYI - LELOTTE: Beszélgetés a Mesterrel, ifjúsági könyv 12.90
 HOZSANA: Teljes kottás népenekekönny 3.40
 ISTEN GYERMEKE VAGYOK. Imakönyv gyermekek számára 7.20
 KÉPES BIBLIA szemelvényekben fiataloknak 20.—
 LAPIERRE: Az öröm városa 19.80
 MEDJUGORJE. Beszámoló — képek — dokumentumok 30.—
 MÉCS: Aranygyapjú. Válogatott versek 21.60
 PÉCSI: Kules a muzsikához, I—III., lemezenként 12.—
 ROBINSON: A bíboros 14.40
 SERÉDI: Szent István Emlékkönyv, reprint 1938-ból 72.—
 SZANTÓ: Boldog Gizella első magyar királyné élete 16.80
 SZEBENI — LUKÁCS: Hazai szerzetesrendek képekben 30.60
 SZENT ISTVÁN TISZTELETE. Életrajz és imák 4.80
 UJ ARANYHÁRFA. Versek gyűlekezeti és családi alkalmakra 36.—
 VIRT: Márton Áron, a lelkiismeret apostola 10.20
 WALLACE: Ben - HUR 10.20
 WERFEL: Az elsikkasztott mennyország Megrendelését készségezen teljesíti a Katolikus Magyar Sajtómunkaközösség német rövidítéssel KUPA, Distelfinkweg 21, D-8000 München 60, ☎ (089) 8 11 14 24
 Megrendelését készségezen teljesíti a Katolikus Magyar Sajtó Munkaközösség német rövidítéssel KUPA, Distelfinkweg 21, D-8000 München 60, ☎ (089) 8 11 14 24
 — Kérjen ingyenes árjegyzékét! —
ÁLDOTT KARÁCSONYI ÜNNEPEKET ÉS BÉKÉS ÚJESZTENDŐT KÍVÁNUNK A JÓ KÖNYV MINDEN BARÁTJÁNAK!

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
 Oberföhringer Str. 40.
 D-8000 München 81
 Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38
 Felelős Kiadó:
 a Magyar Kat. Főlelkészseg.
 Főszerkesztő: P. Szőke János.
 Felelős szerkesztő:
 Fejős Ottó.

Redaktion und Herausgeber:
 die Ungarische Oberseelsorge,
 Oberföhringer Str. 40,
 8000 München 81,
 Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38.

Chefredakteur: P. János Szőke.
 Verantw. Redakteur:
 Ottó Fejős.

Abonnement: DM 20.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 30.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünköt a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!
 Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

Előfizetési ár egy évre DM 20.— vagy ennek megfelelő valuta.
 Tengerentúrra légitóstával DM 30.—
 Lapzárta: minden hónap 15-én.
 Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.
 Postscheckkonto München:
 Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
 Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto
 Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
 Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70
 Kath. Ung. Seelsorge „Életünk“.
 Erscheint 11mal im Jahr.
 Druck: Danubia Druckerei GmbH,
 Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. — A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

ELŐFIZETŐINK ÉS HÍRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontónkra, hanem postacsekkkontónkra kérünk. Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto, Postscheckamt München, Konto-Nr. 606 50-803.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1988. november 1-től:
 Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű) DM 5.—
 Jelleg portóval DM 5.—
 Külön kívánságokat esetenként árazunk.
 Üzleti hirdetések soronként DM 8.—
 Nagybetűs (kétsoros) sor DM 16.—
 Keretben megkezdett 5 em-enként DM 10.—
 Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.
 Egymásután háromszoros hirdetés esetén 10 % kedvezmény.
 Egymásután hatszoros hirdetés esetén 20 % kedvezmény.
 Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.

A névvel megjelölt cikkek minden esetben felnevelnek meg a szerkesztőség véleményének. Kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza.
 Hivatalos órák a hirdelésekkel kapcsolatban: hétfőtől—péntekig, 10.00—15.00 óra között. Kérjük kedves olvasóinkat, hogy csak ez időben érdeklődjenek telefonon.

● NEMZETŐR KÖNYVEK ●

Gloria victis 1956—86, DM
 3. kiadás, 156 oldal 20.—
 Független Fórum — Szamizdat antológia, 336 oldal 35.—
 Szolzenyicin: Gulag szigetecsoport II 580 oldal 25.—
 Makra Zoltán: Honvédelmi miniszterek szolgálatában 24.—
 Teilhard de Chardin: Tudomány és Krisztus, 294 o., fele áron, portóval 12.—
 — Az emberi energia, 250 oldal fele áron, portóval 12.—
 Megrendelhető a könyv árának egyidejű be-
 küldésével: Nemzetőr, Ferchenbachstr. 88,
 D-8000 München 50, BRD címen.

Öreg ékszerek,
 ezüst használati tárgyak,
 komplett evőeszközök,
 tálcák a K.ü.K. időből
 nagy választékban.

VÉTEL & ELADÁS!

Ludwig-Thoma-Str. 13
 8183 ROTTACH-EGERN
 Tel. 080 22/54 41

Janos Toth

„MAGNUS“ GMBH FRANKFURT

INGATLANFORGALMI VÁLLALAT TÁJÉKOZTATÓJA:

A legújabb magyar törvények lehetővé teszik a magyarországi ingatlanvásárlást.
 A magyar ingatlanforgalmi vállalattal karöltve, a MAGNUS GmbH is bekapcsolódik a magyarországi lakásközvetítésbe, így Budapest mint vidéken lehetőség van öröklakások és önálló ingatlanok vásárlására.
 Lehetőség van arra is, hogy az érdeklődő saját maga kiválassza az ingatlant és mi segítségére leszünk a lebonyolításban.
 Egyes öröklakásokban azonnal; néhányhetes „próbalakás” is lehetséges!

■ KÉRJE RÉSZLETES INFORMÁCIÓNKAT! ■

* * * * *
 KELLEMEK KARÁCSONYI ÜNNEPEKET
 É S E G Y Á L D Á S O S Ú J E S Z T E N D Ő T
 kívánunk az ÉLETÜNK olvasóinak az OTP-İKKA és a MAGNUS GmbH nevében.
 Carlos és Magdaléna Steinhübel

MAGNUS GmbH
 6000 FRANKFURT / M. 56
 Im Feldchen 35
 Telefon (061 01) 4 77 12
 TELEFAX (06101) 44860